

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 45/25

Luxemburg, 8 april 2025

Arrest van het Hof in zaak C-292/23 | Europees Openbaar Ministerie (Rechterlijke toetsing van procedurele handelingen)

Procedurele handelingen van het Europees Openbaar Ministerie (EOM) moeten voor rechterlijke toetsing vatbaar zijn als zij ertoe kunnen leiden dat de rechtspositie van personen die tegen deze handelingen opkomen wordt gewijzigd

Deze toetsing hoeft echter niet verplicht de vorm aan te nemen van een rechtstreeks beroep, maar als voorwaarde geldt wel dat er wordt getoetst of de rechten en vrijheden van de betrokkene in acht zijn genomen

Procedurele handelingen van het EOM moeten voor rechterlijke toetsing vatbaar zijn als zij ertoe kunnen leiden dat de rechtspositie van personen die tegen deze handelingen opkomen wordt gewijzigd. De nationale rechter moet via een concreet en specifiek onderzoek nagaan of dit het geval is.

De toetsing moet echter de vorm aannemen van een rechtstreeks beroep wanneer er in het nationale recht met zo'n beroep kan worden opgekomen tegen een soortgelijke beslissing van de nationale autoriteiten.

Het EOM is een onafhankelijk orgaan van de Europese Unie dat belast is met het instellen van onderzoek naar, het vervolgen van en het voor het gerecht brengen van daders van strafbare feiten die de financiële belangen van de Unie schaden. Het EOM is op twee niveaus georganiseerd. Het heeft een centraal niveau, dat bestaat uit het centrale kantoor in Luxemburg (waar de zetel van het EOM zich bevindt), en een decentraal niveau, dat wordt gevormd door de gedelegeerd Europese aanklagers (die werkzaam zijn in de lidstaten).

Het EOM doet in Spanje een strafonderzoek naar fraude met EU-subsidies. De gedelegeerd Europese aanklagers die met de zaak belast zijn, hebben twee personen opgeroepen als getuige.

De personen tegen wie het onderzoek loopt, zijn opgekomen tegen de oproeping van één van de getuigen. De rechter die in Spanje kijkt naar de rechtmatigheid van de onderzoeksmaatregelen van het EOM, heeft zich tot het Hof van Justitie gewend. Hij wijst erop dat er volgens de Spaanse wetgeving slechts in bepaalde uitdrukkelijk genoemde gevallen een rechterlijke toetsing kan plaatsvinden. De oproeping van getuigen is niet één van die gevallen. Hij is echter van oordeel dat zo'n oproeping een handeling is die rechtsgevolgen kan hebben voor derden. Om die reden moeten dit soort handelingen volgens hem worden onderworpen aan de toetsing die het Unierecht voorschrijft¹, zodat wordt voorkomen dat door het Unierecht verleende rechten ongerechtvaardigd worden beperkt.

In zijn arrest geeft het Hof aan dat de **bevoegde nationale rechter** na een concreet en specifiek onderzoek moet **vaststellen** of de oproeping van getuigen de **rechtspositie** van de personen tegen wie een onderzoek loopt kan **wijzigen**. Indien dat het geval is, moet er een **rechterlijke toetsing plaatsvinden**.

Dit betekent echter niet noodzakelijkerwijs dat de **toetsing** de vorm moet aannemen van een specifiek, **rechtstreeks beroep**. Ook **incidenteel** toetsen is mogelijk, maar als voorwaarde geldt wel dat het recht op een doeltreffende voorziening in rechte bij een onpartijdig gerecht, het vermoeden van onschuld en de rechten van de verdediging worden gewaarborgd.

Staat er echter **rechtstreeks beroep** open om een **soortgelijke beslissing van de nationale autoriteiten** aan te vechten, dan moet **diezelfde mogelijkheid** ook bestaan voor **handelingen van het EOM**.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst en, indien van toepassing, de samenvatting](#) van het arrest zijn op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎(+352) 4303 2170

Volg ons!

¹ [Verordening \(EU\) 2017/1939](#) van de Raad van 12 oktober 2017 betreffende nauwere samenwerking bij de instelling van het Europees Openbaar Ministerie („EOM”).